

Аналізуючи рис. 2, бачимо, що найбільша зміна споживчих цін спостерігається з березня до лютого, відповідно першому місяцю військової агресії Росії проти України. Дана подія пояснює такий стрибок інфляції, але спостерігається врівноваження рівня споживчих цін. НБУ зазначає, що протягом останніх місяців базова інфляція стабілізувалася в основному завдяки корекції цін на соняшникову олію та зміцненню курсу гривні.

В даний момент спостерігаємо як українська фінансова система стикається з найважчим випробуванням у своїй історії і це перевірка на міцність війною. Як показує світовий досвід, навіть у воєнній економіці можна вижити і перемогти, однак це потребує вирішення низки нових завдань. Національний банк України на сьогоднішній день повністю контролює всю ситуацію фінансового сектору, та своєчасно реагує на нові проблеми, що в котрий раз свідчить про незламність нашої країни.

Список використаних джерел

1. Стешенко О.Д. Економічні ризики: Навч. посібник. Харків, 2011. 145 с.
2. Останкова Л.А., Шевченко Н.Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками. Навч. посіб. Київ, 2011. 256 с.
3. Фінансовий ринок. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA (дата звернення 21.11.2022)
4. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: учбовий курс. Київ, 2004. 656с.
5. Валютний ринок. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-market> (дата звернення 21.11.2022)

УДК 336:7.368

СТРАХУВАННЯ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Петренко О. П., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства, e-mail: leka_m@ukr.net

Сімецькі А. Ф., здобувач факультету економіки та управління, e-mail: an.fedorovna2003@gmail.com

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Сподівання щодо стабілізації економіки після затяжної кризи Covid-19 у 2022 році не виправдалися. Рік поставив нові виклики для сталості економіки України, в тому числі і в галузі страхування.

Війна не шкодить нікого і нічого. Станом на 5 вересня 2022 року вже нанесені значні збитки майну, зруйновано: промислові підприємства (412од.),

соціальні заклади (141од.), об'єкти культури і туризму (1153од.), а також не будемо забувати про житлові ресурси (в загальній сумі збитків сягає 72%, а саме 15,3 тис. багатопверхівок, 115,9 тис. приватних будинків). Про людські втрати і казати нічого, їх занадто багато [1]. І саме страхування має бути тим компенсаційним механізмом, який забезпечить відшкодування таких збитків.

Згідно з законом України «Про страхування», страхування є видом нормативно-правових відносин, відносно захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб в наслідок настання певних подій (страхових випадків) визначених страховим договором [2].

Страховим випадком, вважається будь-яка ситуація визначена страховим договором. У разі настання якої страхова компанія зобов'язана виплатити страхову суму, або страхувальнику, або третім особам (родичам) вказаним у договорі. Так, щоб отримати виплати за шкоду внаслідок бойових дій, вони повинні заздалегідь бути внесені в договір та бути утвердженими обома сторонами.

Кажучи, про матеріальний збиток, велика частина населення України, нажаль, отримала непоправну шкоду. Багато українців цікавляться питанням: "Чи діють договори страхування під час воєнного стану, які були заключені до його початку?", щоб мати можливість отримати відшкодування. Зрозуміло, що не всі отримують його, в силу того, що не всі люди застраховували майно (будинки, машини та інше) чи навіть життя.

Щодо страхування бізнесу, під час воєнних дій виникають питання відносно ризику втраченого прибутку від перерви у діяльності. Перш за все це пов'язано з погіршенням логістики, блокуванням портів, погіршенням в імпорті продукції, обмеженням в розрахунках зі сторони НБУ та іншими причинами. Всі ці ризики ведуть до недоотримання прибутку бізнесом в Україні. Також актуальним для бізнесу в такий час стає неможливість продовжити або переключити договір унікального страхового рішення з факультативним перестрахуванням (фронтінг). Скоріше за все під час воєнних дій перестраховик відмовиться надавати свої послуги.

Звичайно, усі страхові компанії зобов'язані виплатити страхові відшкодування. Оголошення воєнного стану, не є причиною припинення, або відхилення від зобов'язань страхових компаній.

Проте з 2014 року страховики почали включати, ще одне "воєнне" застереження - жодний страховий договір не є дійсним на територіях бойових дій та на окупованих. З цього випливає те що, будь-які випадки (чи спричинені бойовими діями, чи внаслідок будь-яких інших обставин) не рахуються страховими, якщо були здійснені на окупованих територіях, або в зоні бойових дій. До 24 лютого 2022 року всі страховики підпорядковувалися указу Кабінету Міністрів, який затвердив вичерпний перелік вищезазначених територій. Проте, на даний момент, під час повномасштабної російської агресії проти України, перелік даних територій не є сталим, так як атаки не є локалізованими.

Отже, страхові компанії на період воєнного стану, мають діяти так само як і до його оголошення, щодо виплат за нанесену шкоду внаслідок бойових

дій, то даний пункт повинен бути заздалегідь узгоджений із страховою компанією. У разі відсутності даного пункту, страхова компанія має повні повноваження звернутися до інституту форс-мажору і якщо страховий випадок підпадає під форс-мажор, компанія буде звільнена від виплат.

Проте, слід відмітити і виведення на страховий ринок нових послуг страхування, таких як наприклад «Бронезахист», страхування від нещасних випадків в умовах воєнного стану. Продукт спрямований на захист мирного населення України.

Щодо страхування військових, то на думку Радченко О.М. «...одним із найважливіших аспектів діяльності держави щодо функціонування її військової організації є дотримання прав і свобод військовослужбовців, забезпечення їхнього соціального захисту, надання належного фінансування під час здійснення професійної діяльності»[1].

Потрібно удосконалювати законодавство стосовно такого забезпечення воєнних, долати бюрократію, яка виникає під час реалізації військовослужбовцями та членами їх сімей права на пенсійне забезпечення.

Нажаль, життя в воєнний час змушує шукати нові рішення щодо галузі страхування, досвіду прийняття таких рішень не має жодна країна світу, навпаки, кейси сьогодення в галузі страхування стануть еталоном для прийняття економічних рішень в цій галузі для інших країн.

Список використаних джерел

1. Верховна Рада України. Стаття 617 «Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язань». 2022.
2. Конституція України: Закон України «Про страхування» зі змінами від 06.10.2022р. №2655-IX/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення 02.11.2022р.)
3. Радченко О. М. Пенсійне забезпечення військовослужбовців в Україні: виклики сучасності. *Альманах права*. 2017. Випуск 8. С.365
4. Під час дії воєнного стану ринок страхування продовжує працювати. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pid-chas-diyi-voennogo-stanu-rinok-strahuvannya-prodovjuye-pratsyuvati--rezultati-opituvannya> (дата звернення 17.11.2022р.)